

§ 141 Öppna eller låsta kyrkor

OLA ISACSSON:

Fru ordförande! Inledningsvis vill jag yrka bifall till motion 2015:84. Det är det samma som bifall till reservationen i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:5.

Det gläder mig att utskottet har sett att kyrkorum öppna för enskilda besök och enskild andakt är viktigt. Det gläder mig också att utskottet har sett att ett minskat öppethållande av kyrkor kan äventyra den kyrkoantikvariska ersättningen. Det är en viktig fråga eftersom Svenska kyrkan har gått in under förpliktelsen att hålla kyrkorummen tillgängliga i samma utsträckning som före år 2000. Utskottet har också visat att det finns en rapportering till regeringen. Det visste jag inte om och att den innefattar kyrkornas öppethållande. Därför har jag, men det är från ett annat håll, också erfårit att rapporterna visar på en väsentlig minskning av kyrkornas öppethållande. De kyrkor som skulle hållas öppna i lika stor utsträckning som före 2000 är nu öppna i ungefär 20 procent lägre omfattning än före 2000. Det är anmärkningsvärt eftersom öppna kyrkorum är något som tycks bli alltmer efterfrågat inte minst i samband med kris och omvälvningar i familj eller i samhället så är det öppna kyrkorummet viktigt.

Vi som är motionärer frågar inte efter en riksläkare när det gäller öppethållande. Precis som utskottet menar jag att det är lokala förutsättningar bl.a. risken för vandalisering och stöld som gör att villkoren för öppethållande varierar. Det är av det skälet vi använder begrepp som ”öppethållande i rimlig omfattning”.

Jag är personligt berörd av frågan. När jag en fredag kommer till en kyrka, människor arbetar på kyrkogården och jag står och sliter i den låsta kyrkdörren – då blir jag inte glad. När någon som har pilgrimscyklat eller pilgrimsvandrat i ett stift och jag frågar om hur kyrkobesöken var så blir svaret att de flesta kyrkorna tyvärr var låsta. Då blir jag inte glad. När det längs samma motorväg med kanske tre eller fyra mils mellanrum finns två ungefär lika stora orter där det i den ena orten finns kyrkor som är öppna och i den andra orten finns kyrkor som är låsta. Då är det svårt att se den bakomliggande tanken. Är det rimligt att så många kyrkor i Sverige inte ens har ett anslag som berättar om när kyrkan är öppen för enskild bön och andakt.

Det är inte nationell nivå som ska komma och låsa upp kyrkorna. Det är inte heller nationell nivå som ska göra avväganden kring stöldrisk i den lokala kontexten, men det är nationell nivå som kan sätta frågan på kartan, att det är viktigt att kyrkorna är olåsta i den utsträckning som är möjlig.

Därför yrkar jag bifall till motion 2015:84 och avslag till utskottets hemställan.

ANETTE NORDGREN:

Fru ordförande! Utskottet säger i den här frågan att det inte bara handlar om kyrkliga kulturvärden utan att den också har pastorala perspektiv, vilket jag anser vara det viktigaste. Utskottet betonar också vikten av att man diskuterar och hittar goda exempel på lösningar lokalt och regionalt, men det verkar inte fungera. Om det inte fungerar lokalt så måste kanske kyrkan på nationell nivå kartlägga och föreslå lösningar. När det gäller ekonomin har församlingar begränsa resurser. Man kanske kan tänka sig att uppmana till ideellt arbete. Hemma hos mig i Grekland är kyrkorna naturligtvis inte öppna 24 timmar om dygnet men de är uppmanade uppifrån att hålla öppet så mycket som möjligt. Tiderna ska anpassas till de platser man befinner sig på, det betyder alltså att det inte är samma i stora städer som på landsbygden. Kyrkorna i städerna är öppna tidigt på morgnarna så att man kan gå in och tända sitt

ljus och be en bön på väg till jobbet. Man öppnar mitt på dagen så att folk kan komma in, och man öppnar på kvällen när man är på väg hem från jobbet. I små byar är det ofta öppna hela dagen. Jag har bott nästan 30 i Grekland och har aldrig stött på en stängd kyrkodörr. Jag vet att de stänger, men jag har aldrig råkat ut för det, vilket är något man råkar ut för i Sverige. Jag har tänkt lite mer på den här motionen och att det inte bara är frågan om att öppna den här dörren. En öppen dörr är ju det viktigaste av allt, och en öppen dörr är en öppen kyrka.

Jag yrkar på avslag på Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:5 och yrkar på bifall på motion 2015:84.

ANDERS BRUNNSTEDT:

Fru ordförande! Som en av reservanterna till utskottets beslut yrkar jag på bifall till motion 2015:84 i sin helhet.

KRISTINA BACKE:

Fru ordförande! Jag vill yrka bifall till motion 2015:84 av Ola Isacson. Det här är en väldigt viktig motion. Att ha kyrkorna öppna är en självklarhet för att människor ska vilja komma till oss. Jag har bott på samma plats i snart 50 år och under den statliga tiden var det alltid öppet i våra kyrkor. De här senaste femton åren har det skett stora förändringar hos oss på lokalt plan. Jag frågar ofta när jag är på olika platser om kyrkan hålls öppen. Nja, svarar man, det beror på om det finns någon kyrkvaktmästare till hands.

Det är lite godtyckligt med tiderna. Nu representerar jag landsbygden och när vi får höra hur det ser ut i Grekland är det ju underbart att höra, för så hade vi det också i Sverige tidigare. Då bodde kanske kyrkvaktmästarna på nära håll så man hade möjlighet att öppna kyrkan. Nu kan det vara svårare på det sättet. Det måste nog finnas någon som styr det här uppifrån, så att inte så många besökare till våra kyrkor på somrarna säger att det var för väl att här är öppet idag. Jag har kört hit så många gånger, för det här är min gamla församlingskyrka. Detta är något som vi får höra oerhört ofta från flera håll på den plats där jag befinner mig.

Bifall till motion 2015:84.

ULLA RICKARDSSON:

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2015:84. Jag skrev inte det men jag ber att få tillägga det, för jag tänkte först att jag bara skulle tala om att det var en mycket bra motion.

Det här är ett ständigt problem och ett tråkigt problem att man möts av stängda kyrkodörrar. Det påpekas också från Riksantikvarieämbetet och när det gäller våra KAE-pengar att vi måste hålla våra kyrkor öppna mycket mer. Jag skulle vilja uppmana till att använda kyrkorna så mycket som möjligt. Vi kan använda dem mycket mer än vad vi gör idag. Man kan undersöka med länsstyrelsen om man göra vissa ändringar i kyrkan så att man kan använda den mer, och kanske då sälja av andra byggnader. Det vet vi i den här remissen som vi håller på med om hur många byggnader kyrkan äger. Det är underbart när kyrkan öppen, när det lyser i den och det blir en aktivitet i den. Det är så vi vill att det ska vara. Använd kyrkan! Tänk efter hur mycket man faktiskt kan lägga där.

BERTIL OLSSON:

Fru ordförande! Här talas om att det behövs vaktmästare för öppna kyrkor. Det finns modern teknik, det finns klockor som öppnar och stänger. Det behöver inte kosta en massa arbetstid för att kyrkorna ska vara öppna, utan installera den moderna tekniken så kan kyrkorna vara öppna precis hela dagarna.

HELENA KLAHR FAST:

Fru ordförande! Som företrädare för Ekonomi- och egendomsutskottet vill jag också yrka bifall till utskottets förslag att kyrkomötet ska besluta att avslå motion 2015:84. I samtalet i utskottet var vi alla överens så vitt jag förstod om att den här frågan om öppna och låsta kyrkor är väldigt viktig. Ett perspektiv är det kyrkoantikvariska men ett annat perspektiv är också det pastorala. Det är möjligheten att tända ett ljus, och att bara få uppleva kyrkorummet används av väldigt många människor som inte annars regelbundet deltar i församlingens gudstjänstliv, inte minst under semesterperioden. Det är väldigt viktigt att kyrkorna finns tillgängliga när människor vill komma dit.

I motionen står det att man ska kartlägga om Svenska kyrkans församlingar på ett rimligt sätt håller kyrkobyggnaderna öppna för allmänheten samt att på lämpligt sätt sedan redovisa resultatet av kartläggningen. Detta sker redan, som det står i utskottets övervägande, eftersom Svenska kyrkan årligen redovisar och rapporterar till regeringen kring just öppethållandet av våra kyrkor. Det gör Svenska kyrkan på grund av den överenskommelse som slöts inför kyrkans skiljande från staten där det också står som en paragraf att Svenska kyrkan svarar för att de kyrkliga kulturminnena i framtiden är tillgängliga för var och en i minst samma utsträckning som för närvarande. Det som motionen uppmanar till sker redan. Den årliga rapporten har dessutom en komplettering i att en fördjupad granskning sker var femte år i samband med de s.k. kontrollstationerna och det skedde senast för ett år sedan.

Jag tycker att vi kan ta med oss den här debatten idag som en påminnelse till oss alla och till kyrkorna runt om i vårt land att det här är en viktig fråga. Folk måste få komma in i kyrkan när de behöver det.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 183.